

Sygn. akt V KK 197/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 października 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Rafał Malarski (przewodniczący)

SSN Dariusz Kala (sprawozdawca)

SSN Piotr Mirek

Protokolant Katarzyna Wępa

w sprawie K. S.

skazanego za czyn z art. 178a § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 22 października 2021 r.,

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 21 grudnia 2020 r., sygn. akt IV Ka (...),

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w S.

z dnia 6 maja 2020 r., sygn. akt II K (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w W. do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym.**

UZASADNIENIE

K. S. został oskarżony o to, że w dniu 15 listopada 2019 r. w miejscowości G., gm. S. kierował w ruchu lądowym samochodem marki V. o nr rej. (...) , będąc

w stanie nietrzeźwości, urządzenie Alcosensor - pierwsze badanie - 0,73 mg/L alkoholu w wydychanym powietrzu, tj. o czyn z art. 178a § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 6 maja 2020 r., sygn. akt II K (...), Sąd Rejonowy w S.:

I. uznał oskarżonego K. S. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu opisanego w części wstępnej wyroku z tym, że przyjął, iż oskarżony czynu dopuścił się na drodze pomiędzy miejscowościami S., a G. tj. przestępstwa z art. 178a § 1 k.k. i za to na podstawie art. 178a § 1 k.k. wymierzył mu karę 100 (stu) stawek dziennych grzywny określając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 30 (trzydzieści) złotych,

II. na podstawie art. 42 § 2 k.k. i art. 43 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 3 (trzech) lat,

III. na podstawie art. 63 § 4 k.k. na poczet zakazu orzeczonego w pkt. II wyroku zaliczył oskarżonemu okres zatrzymania prawa jazdy od dnia 15 listopada 2019 roku do dnia 6 maja 2020 roku,

IV. na podstawie art. 43a § 2 k.k. orzekł od oskarżonego na rzecz Funduszu P. świadczenie pieniężne w kwocie 5000 (pięciu tysięcy) złotych,

V. na podstawie art. 627 k.p.k. i art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973r. o opłatach w sprawach karnych zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w sprawie w kwocie 370 złotych, w tym opłatę w kwocie 300 złotych.

Od powyższego wyroku apelację wywiódł obrońca oskarżonego, który zaskarżył wyrok w całości zarzucając mu:

1. „obrazę przepisów prawa materialnego, a to art. 106 k.k., wyrażającą się w powołaniu przez Sąd Rejonowy w S. na uprzednie skazanie oskarżonego sprzed 15 lat, jako okoliczność uzasadniającą przypuszczenie, że pomimo zastosowania instytucji warunkowego umorzenia postępowania oskarżony nie będzie przestrzegał porządku prawnego podczas, gdy nie może stanowić okoliczności wpływającej na zaostrożenie wymiaru kary poprzednie skazania za przestępstwo, bądź wykroczenie, jeśli skazanie to z mocy przepisów ustawy uznaje się za niebyłe;
2. obrazę przepisów postępowania, mogącą mieć wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a to:

- art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k., poprzez przyjęcie, że okoliczności, które miały zostać wykazane dowodem z przesłuchania w charakterze świadka Z. T. , tj. Prezesa Zarządu firmy E. Sp. z o.o. nie mają istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, podczas gdy przeprowadzenie dowodu zmierzało do wykazania okoliczności związanych z popełnieniem czynu zabronionego, w tym w szczególności nastawienia psychicznego sprawcy w chwili przystąpienia do działania przestępczego, a tym samym nie było podstaw do jego oddalenia, a odmowa przeprowadzenia dowodu mogła mieć wpływ na treść zaskarżanego orzeczenia, w szczególności w zakresie przyjęcia przez Sąd I instancji rodzaju zamiaru sprawcy;

- art. 170 § 3 k.p.k., poprzez zaniechanie wydania postanowienia w przedmiocie dopuszczenia dowodu, bądź oddalenia wniosku dowodowego złożonego przez obrońcę oskarżonego w trakcie rozprawy w dniu 26 lutego 2020 r., z dokumentu w postaci zaświadczenia, co uniemożliwiło poznanie stanowiska organu procesowego w tym zakresie, a Sąd Rejonowy miał obowiązek wynikający z treści ww. przepisu wydania postanowienia w tym zakresie,

a w konsekwencji obrazy tych przepisów:

3. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, mogący mieć wpływ na jego treść, a polegający na bezpodstawnym uznaniu, że wina i stopień społecznej szkodliwości czynu jest znaczny, a w konsekwencji, że nie zostały spełnione przesłanki umożliwiające zastosowanie instytucji warunkowego umorzenia postępowania, podczas gdy występujące w sprawie okoliczności świadczą o tym, że stopień społecznej szkodliwości przedmiotowego czynu nie jest znaczny, przy jednoczesnym pozytywnym ustaleniu przesłanek formalnoprawnych stosowania art. 66 k.k.”.

Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez warunkowe umorzenie postępowania wobec oskarżonego na okres próby lat 2 i wymierzenie środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów w oparciu o przepis art. 67 § 3 k.k.

Wyrokiem z dnia 21 grudnia 2020 r., sygn. akt IV Ka (...), Sąd Okręgowy w W.:

1. zmienił zaskarżony wyrok w pkt II jego części dyspozytywnej w ten sposób, że obniżył okres zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów w ruchu lądowym do 2 (dwóch) lat;
2. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;
3. zwolnił oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, w tym od opłaty.

Od powyższego wyroku kasację wywiódł Prokurator Generalny, który zaskarżył wyrok sądu odwoławczego w całości na niekorzyść oskarżonego, zarzucając mu rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 433 § 1 i 2 k.p.k., art. 434 § 1 pkt 1 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k., polegające na zaniechaniu przeprowadzenia prawidłowej, wszechstronnej i rzetelnej kontroli odwoławczej orzeczenia Sądu I instancji, zainicjowanej apelacją wniesioną przez obrońcę oskarżonego, w szczególności poprzez nienależyte rozważenie zawartego w tejże apelacji wniosku obrońcy o wymierzenie K. S. zakazu prowadzenia pojazdów na okres do 2 (dwóch) lat, co doprowadziło do wydania reformatoryjnego w tym zakresie wyroku z rażącą i mającą istotny wpływ na jego treść obrazą prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 42 § 2 k.k., poprzez orzeczenie wobec oskarżonego, skazanego za popełnienie przestępstwa z art. 178a § 1 k.k., środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów w ruchu lądowym na okres 2 (dwóch) lat, podczas gdy zgodnie z powołanym przepisem, orzeczenie powyższego zakazu wobec sprawcy przestępstwa z art. 178a § 1 k.k. nie może nastąpić na okres krótszy niż 3 (trzy) lata, gdzie jednocześnie środek karny orzeczony przez Sąd a quo w postaci zakazu prowadzenia „wszelkich pojazdów mechanicznych” w ruchu lądowym został przed sąd *ad quem*, z naruszeniem zakazu *reformationis in peius*, rozszerzony do zakazu prowadzenia „wszelkich pojazdów” w ruchu lądowym, a nadto poprzez nierozpoznanie przez Sąd Okręgowy w W. wszystkich zarzutów sformułowanych w środku odwoławczym, a to zarzutu obrazę przepisów prawa procesowego oraz błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, z jednoczesnym brakiem ustosunkowania się w pisemnym uzasadnieniu do każdego z tych zarzutów i odstąpieniem od przedstawienia

odpowiedniej argumentacji, wskazującej na zasadność lub bezzasadność tychże zarzutów

Podnosząc powyższy zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w W. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna.

Lektura uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia nie pozostawia wątpliwości, że na skutek wadliwej, nierespektującej standardów wynikających z art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. kontroli odwoławczej, organ *ad quem* nie tylko nie rozpoznał podniesionych w apelacji zarzutów obrazy przepisów postępowania oraz błędu w ustaleniach faktycznych, ale nadto, modyfikując zaskarżone orzeczenie, dopuścił się rażącej obrazy art. 42 § 2 k.k.

Rozwijając ten ostatni wątek należy zauważyć, że zmieniając zaskarżony wyrok, w zakresie rozstrzygnięcia dotyczącego orzeczonego wobec oskarżonego środka karnego zakazu prowadzenia pojazdów, sąd odwoławczy obniżył jego wymiar do dwóch lat, podczas gdy zgodnie z treścią art. 42 § 2 k.k. (w brzmieniu obowiązującym od dnia 18 maja 2015 r.), *sąd orzeka, na okres nie krótszy niż 3 lata, zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów albo pojazdów określonego rodzaju, jeżeli sprawca w czasie popełnienia przestępstwa wymienionego w § 1 k.k. (tj. przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji – uwaga SN) był w stanie nietrzeźwości, pod wpływem środka odurzającego lub zbiegł z miejsca zdarzenia określonego w art. 173, art. 174 lub art. 177 k.k.*

Nie można natomiast zgodzić się ze skarżącym, że sąd odwoławczy zmodyfikował zakres orzeczonego wobec oskarżonego środka karnego zakazu prowadzenia pojazdów, w konsekwencji czego naruszył także przepis art. 434 § 1 pkt 1 k.p.k. Oczywiście prawdą jest, że punkt I zaskarżonego orzeczenia został sformułowany niestarannie i pominięto w nim wyraz „mechanicznych”, który to wyraz został użyty przez sąd pierwszej instancji w ramach rozstrzygnięcia o środku karnym, zamieszczonego w pkt. II wyroku tego sądu. Całościowa analiza treści pkt. I wyroku sądu odwoławczego wskazuje jednak, że dokonana przez ten sąd modyfikacja wyroku sądu pierwszej instancji polegała wyłącznie na obniżeniu

okresu, na jaki został orzeczony środek karny zakazu prowadzenia pojazdów, bez ingerencji w zakres tego środka. Sąd odwoławczy wskazał jednak bardzo wyraźnie, że zmienia zaskarżony wyrok w pkt. II jego części dyspozytywnej „w ten sposób, że obniża okres zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów (...)”. Gdyby Sąd Okręgowy chciał dokonać modyfikacji także zakresu tego środka, bez wątpienia pominąłby w treści swojego rozstrzygnięcia sformułowanie „w ten sposób, że obniża” a użyłby po prostu sformułowania „zmienia zaskarżony wyrok w pkt. II jego części dyspozytywnej w ten sposób, że orzeka wobec oskarżonego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów w ruchu lądowym na okres 2 (dwóch) lat”. Intencja sądu odwoławczego w sposób jednoznaczny wynika również z pisemnych motywów zaskarżonego orzeczenia. W punkcie 5.2. tego dokumentu wyraźnie wskazano jednak, że przedmiot i zakres zmiany polegał na obniżeniu oskarżonemu wymiaru zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych do 2 lat (k. 97 v.). W tym stanie rzeczy nie można twierdzić, że redakcja punktu I. zaskarżonego wyroku, choć daleka od doskonałości, wskazuje, że organ *ad quem* dokonał modyfikacji orzeczonego przez sąd pierwszej instancji środka karnego zakazu prowadzenia pojazdów. Wątpliwości, które ewentualnie generowałoby brzmienie punktu I zaskarżonego mogłyby zostać usunięte przy zastosowaniu art. 105 k.p.k. (instytucja sprostowania oczywistej omyłki pisarskiej). Oczywiście wskazany problem, w związku z treścią wyroku Sądu Najwyższego, uległ dezaktualizacji. Podzielenie zarzutu kasacyjnego w pozostałej części, doprowadziło bowiem do uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu w W. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Generalna trafność nadzwyczajnego środka zaskarżenia, który w sposób niepozostawiający jakichkolwiek wątpliwości wykazał zaistnienie podstawy kasacyjnej z art. 523 § 1 k.p.k., umożliwiła uwzględnienie kasacji na posiedzeniu przeprowadzonym w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

W postępowaniu ponownym, sąd odwoławczy kolejny raz, tym razem w pełni respektując standardy wynikające z treści art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. oraz inne relewantne przepisy prawa karnego materialnego i procesowego, przeprowadzi kontrolę odwoławczą, a następnie wyda wyrok, który – w razie

zaktualizowania się takiej konieczności – uzasadni w sposób odpowiadający wszelkim wymaganiom proceduralnym.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.